

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት
ሰበር ሰሚችሎት

የሰ.መ.ቁ. 211518
30/05/2014 ዓ.ም

ዳኞች፡- እትመት አሠፋ

ፀሐይ መንክር

ኑረዲን ከድር

መላኩ ካሣዬ

እስቲበል አንዱዓለም

አመልካች፡- የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤሕግ- 0/ህግ አበራ ረታ ቀረቡ

ተጠሪ፡- አስቴር አዱሽ ደበሌ- አልቀረቡም

መዝገቡ ለምርመራ የተቀጠረ ነው፡፡ በመሆኑም መርምረን ተከታዩን ፍርድ ሰጥተናል፡፡

ፍርድ

የሰበር አቤቱታው ሊቀርብ የቻለው አመልካች ሐምሌ 19 ቀን 2013 ዓ.ም ጽፎ ባቀረበው የሰበር አቤቱታ የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት በመ.ቁ. 80076 መጋቢት 13 ቀን 2013 ዓ.ም የሰጠውን ትዕዛዝ በማጽናት፤ የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት በመ.ቁ. 006808 ግንቦት 17 ቀን 2013 ዓ.ም የሰጠው ትዕዛዝ መሠረታዊ የሕግ ስሕተት የተፈጸመበት በመሆኑ ሊታረም ይገባል በማለት አቤቱታ በማቅረባቸው ነው፡፡

ጉዳዩ ወንጀልን የሚመለከት ሲሆን ክርክሩ የተጀመረው በፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት ነው፡፡ የአሁን ተጠሪ በአሁን አመልካች ላይ በሰር ፍርድ ቤት ያቀረበው ክስ የወንጀል ህግ አንቀጽ 447(ሀ)ን በመተላለፍ በቀን 12/12/2012 ዓ.ም ከቀኑ በግምት 9:30 ሰዓት ላይ በየካ ክፍለ ከተማ ምንጊዝ ሆስፒታል የሴቶች እና ህጻናት ጾታዊ ጥቃት የወንጀል ምርመራ ክፍል በመቅረብ ተገኜ ረጋሳ የተባሉት አሰሪዬ በመጋቢት ወር

2012 ዓ.ም በግምት ከምሽቱ 3:00 ሰዓት አካባቢ ሻይ መኝታ ቤታቸው ድረስ እንዳመጣላቸው ጠይቀውኝ ሳመጣላቸው የመኝታ ቤታቸውን በር በመቆለፍ አንገቱን በመያዝ ራሴን እንዳልከላከል በማድረግ አስገድደው በመድፈር እርግዝና እንዲከሰትብኝ ያደረጉ ስለሆነ በህግ ይጠየቁልኝ ስትል ሌላውን ሰው በባለስልጣን ፊት ክስ በማቅረቧ ምክንያት የግል ተበዳይ በቀን 27/12/2012 ዓ.ም በፖሊስ ተይዘው አንድ ቀን ታሰረው እንዲያድሩ ያደረገች በመሆኑ በፈጸመችው ሀሰተኛ ክስ በማቅረብ ወንጀል ተከላለች የሚል ነው።

ተጠሪ ክሱ ተነሰላቸው እንዲረዱት ከተደረገ በኋላ መቃወሚያ እንደሌላቸው ገልጸው የእምነት ክህደት ቃላቸውን ሲጠየቁም ክደው በመከራከራቸው ፍርድ ቤቱ የዓቃቤሕግን ማስረጃዎች ከሰማ በኋላ ለተጠሪ የዋስትና መብት ጠብቆ መዝገቡ ላይ ብይን ለመስጠት በተቀጠረበት ቀን ቀጠሮ ሳይቀርቡ በመቅረታቸው ዓቃቤሕግ በቀረበው ማስረጃ ብይን ይሰጥልኝ በማለት ጠይቋል፤ ፍርድ ቤቱም ተጠሪ የተሰወሩት የዓቃቤሕግ ማስረጃ ከተሰማ በኋላ ይከላከሉ አይከላከሉ የሚለውን ብይን ሳይሰጥ በመሆኑ ተጠሪ በሌሉበት ብይን ለመስጠት የሚያስችል የወ/መ/ሥ/ሥ/ሕግም ሆነ አስገዳጅ የሰበር ውሳኔ የለም በማለት የዓቃቤሕግን ጥያቄ ውድቅ በማድረግ ተጠሪ በተገኙ ጊዜ መዝገቡን እንዲንቀሳቀስ በማለት ትዕዛዝ ሰጥቷል። ይህንኑ ትዕዛዝ በይግባኝ የተመለከተው የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት አጽንቶታል።

አመልካች ይህን ውሳኔ በመቃወም ሐምሌ 19 ቀን 2013 ዓ.ም የተጻፈ የሰበር አቤቱታ ያቀረቡ ሲሆን ይዘቱም፡- የስር ፍርድ ቤት ተጠሪ በሌለችበት ብይን ሊሰጥ አይገባም በማለት የሰጠው ትዕዛዝ የሕገመንግስቱን አንቀጽ 37 እና የወ/መ/ሥ/ሥ/ህ/ቁጥር 160 እና ተከታይ ድንጋጌዎችን የሚቃረን ነው፤ የስር ፍርድ ቤት ተጠሪ ባልቀረበችበት ሁኔታ ብይን ቢሰጥ በተጠሪ መብት ላይ የሚያስከትለው የመብት ጥሰት የለም፤ ስለሆነም መሠረታዊ የሆነ የሕግ ስሕተት የተፈጸመበት በስር ፍርድ ቤቶች የሰተጠው ትዕዛዝ ሊታረም ይገባል የሚል ነው።

የሰበር አጣሪው ችሎት የአመልካችን የሰበር አቤቱታ መርምሮ ዐቃቤህግ የወንጀል ሕግ አንቀጽ 447(ሀ) ጠቅሶ ባቀረበው ክስ የአሁን ተጠሪ ቀርበው የዐቃቤህግ ማስረጃ ሲሰማ ከተከታተሉ በኋላ ለመከላከል ብይን በተቀጠረበት ዕለት ሳይቀርቡ መቅረታቸውን ምክንያት በማድረግ ተጠሪ በተገኙ ጊዜ ክስ የማቀሳቀስ መብት ጠብቆ ፍርድ ቤቱ መዝገቡን የዘጋበትን አግባብ ከወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ ድንጋጌዎች አንፃር ለማጣራት የሚል ማስቀረቢያ ጭብጥ በመያዝ ተጠሪ መልስ እንዲሰጡበት ተደርጎ ጉዳዩ ለዚህ ችሎት ቀርቧል።

ተጠሪ በአዲስዘመን ጋዜጣ ጥሪ ተደርጎላቸው ስላልቀረቡ መልስ በጽሁፍ የመስጠት መብታቸውን ፍርድ ቤቱ አልፎታል።

የግራቀኙ ክርክር እና በየደረጃው ባሉ ፍርድ ቤቶች የተሰጠው ውሳኔ በአጭሩ ከላይ የተገለጸው ነው። ይህ ችሎትም በሰበር አጣሪው ችሎት ሊጣራ ይገባዋል ተብሎ የተያዘውን ነጥብ ከግራቀኙ ክርክር፤ ለሰበር አቤቱታው መነሻ ከሆነው ውሳኔ እና ለጉዳዩ አግባብነት ካላቸው ሕጎች ጋር በማገናዘብ እንደሚከተለው መርምሮታል።

ክክርክሩ ሒደት በግልጽ መገንዘብ የተቻለው ተጠሪ የዋስትና መብት ተጠብቆላቸው ክስን ሲከታተሉ የነበረ እና የዓቃቤሕግ ማስረጃዎች በተሰሙበት ዕለትም ቀርበው የነበረ መሆኑን፤ መዝገቡ ለብይን በተቀጠረበት ዕለት ሳይቀርቡ የቀሩ መሆኑን፤ ፍርድ ቤቱም ተጠሪ የተሰወሩት የዓቃቤሕግ ማስረጃ ከተሰማ በኋላ ይከላከሉ አይከላከሉ የሚለውን ብይን ሳይሰጥ በመሆኑ ተጠሪ በሌሉበት ብይን ለመስጠት የሚያስችል የወንጀል ሥነ-ሥርዓትም ሆነ አስገዳጅ የሰበር ውሳኔ የለም በማለት ተጠሪ በተገኙበት ጊዜ መዝገቡን እንዲንቀሳቀስ በማለት ትዕዛዝ የሰጠ መሆኑን ነው።

በመሠረቱ በመርህ ደረጃ የወንጀል የክርክር ሂደት ተከላኮች ባሉበት እንደሚደረግ፤ ይህም ሲደረግ የተከሰሱበትን ምክንያት አውቀው የመከራከር እና የመሰማት መብት ያላቸው መሆኑ፤ በልዩ ሁኔታ ደግሞ የፈጸሙት ወንጀል ቀርበው መከራከር የማይፈልጉና ከፍትሕ ስርዓቱ የሽሹ ግለሰቦች በሕጉ የተቀመጠው መስፈርት ተሟልቶ በተገኘ ጊዜ በፍትሕ ሥርዓቱ መጠየቅ ያለባቸው እና በሌሉበት ነገሩ ሊሰማ የሚችል ስለመሆኑ ከወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 161 እና ተከታይ ድንጋጌዎች ይዘት መገንዘብ ይቻላል። ፍርድ ቤቱም አንድን ጉዳይ ተከላኮ በሌለበት ለማየት እንዲችል ተከላኮ በቀጠሮ ቀን ያለ በቂ ምክንያት መቅረቡ ሲረጋገጥ ብቻ ስለመሆኑም ይኸው ድንጋጌ ያስገነዝበናል።

በሌላ በኩል የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ሕገመንግስት አንቀጽ 20/4 ላይ የተከሰሱ ሰዎች የቀረበባቸውን ማናቸውንም ማስረጃ የመመልከት፤ የቀረቡባቸውን ምስክሮች የመጠየቅ፤ ለመከላከል የሚያስችላቸውን ማስረጃ የማቅረብ ወይም የማስቀረብ እንዲሁም ምስክሮቻቸው ቀርበው እንዲሰሙላቸው የመጠየቅ መብት ያላቸው ስለመሆኑ ተመልክቷል።

በያዝነው ጉዳይ ተጠሪ ክስ በሚሰማበትና የዓቃቤሕግ ምስክሮች በሚሰሙበት ጊዜ ችሎት ቀርበው የነበረ መሆኑ በፍርድ ቤቱ ውሳኔ ላይ በግልጽ ተመልክቷል፤ ይህም ተጠሪ በሕገመንግስቱ የተጠበቀላቸውን መብት የተጠቀሙ መሆኑን የሚያሳይ ነው። ተከላኮ የዓቃቤ ሕግ ማስረጃ ሊሰማ በመገኘት የዓቃቤ ሕግን ምስክሮች የመጠየቅና የመመርመር መብቱን በአግባቡ ከተጠቀመና ብይን ለመስጠት በተያዘው ቀነቀጠሮ አለመቅረቡ ፍርድ ቤቱ የዓቃቤሕግን ማስረጃ መርምሮ አስቀድሞ የሰራውን ብይን እንዳያነብ፤ አስቀድሞ የተሰራ ብይን ከሌለም በዕለቱ ወይም በቀጣይ ቀጠሮ ብይን እንዳይሰጥ አያደርገውም። ይህ ሳይሆን ቀርቶ ፍርድ ቤቱ የዓቃቤሕግ ማስረጃ ከተሰማ በኋላ ተከላኮ ብይን ለመስጠት በተያዘው ቀነቀጠሮ አለመቅረቡን ምክንያት በማድረግ ተከላኮ በቀረበ ጊዜ መዝገቡ ይንቀሳቀስ በማለት ብይን የሚሰጥ ከሆነ ፍርድ ቤቱ በአንድ በኩል የተከላኮን የመከራከር መብት በሚያረጋግጥ መልኩ ክርክሩን ከመምራት፤ በሌላ በኩል ደግሞ የተበዳዩችን ፍትሕ የማግኘት መብት ከማረጋገጥ አንጻር ወንጀል ፈጽመዋል ተብለው ክስ የቀረበባቸው ሰዎች ከፍትሕ ሂደቱ እንዳያመልጡ ከማድረግ አንጻር ያለበትን ሚዛኑን ጠብቆ ክርክሩን የመምራት ግዴታ በእጅጉ የሚጸረር ነው። ስለሆነም የስር ፍርድ ቤት ጉዳዩን በዚህ አግባብ በማየት ተጠሪ በተገኙበት የተሰሙትን የዓቃቤሕግን ማስረጃዎች መርምሮ ተገቢ ነው ያለውን ብይን መስጠት ሲገባው ይህን ለማድረግ የሚያስችለኝ የወ/መ/ሥ/ሥ/ሕግም ሆነ የሰበር ሰሚ ችሎት አስገዳጅ ውሳኔ የለም በማለት ተጠሪ በቀረቡ ጊዜ መዝገቡ

ይንቀሳቀስ ሲል የሰጠው ትዕዛዝ መሠረታዊ የሆነ የሕግ ስሕተት የተፈጸመበት ሆኖ አግኝተነዋል። በዚህም ምክንያት ተከታዩን ውሳኔ ሰጥተናል።

ውሳኔ

1. የፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት በመ.ቁ 80076 በቀን 13/07/2013 ዓ.ም የሰጠው ትዕዛዝ፤ ይህንኑ ትዕዛዝ በማጽናት የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በመ.ቁ 006808 ግንቦት 17 ቀን 2013 ዓ.ም የሰጠው ትዕዛዝ ተሸሯል።
2. የፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት የዘጋውን መዝገብ በማንቀሳቀስ ተጠሪ በተገኙበት የተሰሙትን የዓቃቤሕግን ማስረጃዎች መርምሮ ተገቢ ነው ያለውን ብይን እንዲሰጥበት ገዳዩን መልሰንለታል።
 - መዝገቡ ተዘግቷል። ይመለስ

የማይነበብ የአምሰት ዳኞች ፊርማ አለበት

ማ/አ